

baxan dotze cambreras --- a obrí, / --- yo no vull, no, las cambreras, —vull que tu vengas a obrí—. / Ya baxa en camisa blanca - [y] sabateta de xuquí / ---» (Romllo, 2551). No sols mall. sinó també de Menorca. «*xoquins*: chapin, *claque*, *soccus*; *xoquinada*. chapinazo, *coup de claque*, *ictus soleà*», Febr. Card.; allà aquella cançó en la variant: «Debaxa am camia blanca, / sabates *xuquí-xuquí*; / com va esser baix de s'escala, / va apagar el candeli», Camps Merc. (Folk. Men. 1, 184). —² Pot relacionar-se, en part, amb aquestes variants amb *-l-* sobreposada, la variant que Moll recull a Ciutadella: *klókins* 'esclops o sabates de fusta', al costat de la qual, però, recull també una variant *esklókins* id. (Misc Alcover, 432). el retrocés de l'accent es podria explicar per la norma de la penúltima llarga de l'accentuació vulgar hispano-aràbiga. De tota manera *esclòquins* prova que hi ha hagut encreuament de *xoquins* amb *esclops*, i això podria ja bastar per explicar tant el recull d'accent com l'addició de la *l*.

SOCA, 'rabassa d'un arbre etc.', del mateix origen pre-romà que el fr. *souche*, oc. *sòca* i formes semblants d'alguns parlars alpins i hispànics; probablement d'un cèlt. tsŭkka resposta gàlica del germ. *stokk* (a.-al. ant. 1 mod.), *stoc(k)* 'bastó, garrot', 'rabassa, soca', ags. i angl. *stocc*, *-ck*, 'garrot', 'soca, tronc tallat', esc. ant. *stokk* 'soca', 'soc', 'estaca', cf. irl. (s) *túag* 'destraljar', *túag* f. 'destral', bretó *stuc'h* 'punta de fletxa'. □ 1.ª doc.: 1306.

«A Tautauill e Vingrau e Tura e Ribesautes e Aspíra --- mana lo veg<u>er --- que non i aña negú --- que gos talar ni ramar --- en lo bosc o garriga que és enclausa dins aquestz termes --- del terme que és --- sobre un gran quer que ha en lo conch de Vingrau, ribe lo camí rial --- ad aubre terme qui és aquí, e prés, en la garriga, e d'aquel tro a una gran *socba* d'autzina en què ha <una> crou --- tro al cap del aygavers devés Espiran ---», document de l'any 1306 (RLR VII, 50); «à compostat per una *soqua* de asbre, la qual era en lo rech de Thoyr», doc. de 1377 (I, 361a15); «tot hom qui tayllés ni tranqués plansós plantats ni en *soca*, que sia punit --- salvant que, si n prenha de *soca* un baston, que per açò pac 3 sols.» en les Ordinacions de mj. S. xiv, del Comtat d'Empúries (RLR xv, 41.3).

Des de l'E. Mj. apareix estès en tot el domini lingüístic: «de l'altra fusta puxen encara fer tea de *çocha* et de pinaça» Tortosa a. 1341, *çocha* també en doc. tortosí de 1340 (BABL xi, 407, 408). Traure de *soca* de roure suposo que devia ser frase proverbial per comparació amb els que avui anomenem 'bolets de *soca*', fungus sense valor que neixen a les soques dels grossos arbres boscans: una muller ostentant al seu marit la seva nissaga distingida li fa el retret «no m'haveu treta de *soca* de roure», BMetge, *Sommi* III JRoig hi compara també les esposes dels antics patriarques: «algunes grans / —mas foren poques— / mares e *çoques* / de Ley antiga / ---», Spill, 15262. «Los brots que naxen a la *soca*, o rebrotim: stol», OPou (ThPu, 60).

La definició dels tècnics bosquerols és «el conjunt

de la part de l'arbre enfonsada d'arran de terra en avall, i de les arrels útils per a qualsevol aprofitament, princnt. la clàvia, bitxaco, en general, arrel mestra, en els arbres que en tenen» (CostManc I, 160, § 348), *ibid.*, «tracte a tant per *soca* --- o per arbre---», p. 60, § 126, «les *soques* dels verns ---» 56, § 112, la *soca* del castanyer 52, § 102; *soques* de la brolla 46, § 80, *soques* de pi 39, § 46 etc.

La *u* o bé o etimològica del mot està ben comprovada per la del fr. *souche*, i per les rimes occitanes del període trobadoresc: el cavaller ha rebut un cop formidable, «e l sanc tot viu / --- / l'eis per la nar e per la *boça*, / e anc mo s moc pus c'una *soca* / ---», *Jaufré*, v. 2448; i resta així avui en tot el domini occità, Vall d'Aran i tot: *era sùka der árbe* [1924, 1926 ---], ja hi ha *çoça* «souche, cep de la vigne» en un doc. de 1143 del Tarn-et-G., i un P. de la *çoqua* en un de 1161 de Lautrec (Tarn) (Brunel, *Plus anc. ch.*, 41 57 i 100.9).

D'acord amb la llei que vaig deixar establerta en 20 *LleuresC* (p. 192) hem d'esperar que en cat aqueixa ó en síl·laba inicial es converteixi en ò en la major part del domini, llevant-ne solament l'acostumada zona del NE.; aquest és un dels casos d'extensió màxima de l'obertura, quasi només tinc anotat *sókə* en el Gironès (Fontcoberta, 1964, d'on el mas dit *Les Quatre sókas*, 1964), *lə sókə* de l'arbre Er (1959), «una *súka* que fa plusior fuls» Formiguera de Capcir. Però la oberta ha penetrat fins i tot en una franja de l'extrem Nord. *lə sókə* Els Angles, una *sókə* d'arbre, Estagell (1960), àdhuc Cantallops d'Emp. (1958). Altrament *sókə* Maresme, Bna., i d'allí cap al Sud; *sókə* a tot el P. Val. (Traiguera, Beo, Val., Parcent, Penàguila, Creuillat, 1961-3); i tot el cat. occidental, des de l'Ebre (Massalcoreig) fins al cim dels Pirineus (Taul, 1953, Cardós i V. Ferrera, 1932-4, i d'allí cap a l'E, fins al Ripollès (Besora, Tenes, 1953-54); i les Illes, sense excepció Eiv. (St. Llorenç de Balàfia, 1963).

Les dades recollides personalment demostren que a la pagesia, a part de l'ús genèric per a tota mena d'arbres, es pot dir espt. de la de les coníferes resinoses (estenen-se llavors fins als grossos brancs capaços d'ús com a antorxa, una atxa de vent es diu una *sókə* de *téja* a V. Ferrera), de la palmera (=casporra: Traiguera, 1961); s'usa molt sovint parlant dels grans arbres que divergeixen des d'arran de terra en massissos brancs, ço que sovint dona lloc a batejar un paratge per un gran arbre, en particular els forcats: La *Sòca Grossa* partida de Parcent; l'Alcornoc de tres *sòques* Beo; les *Quatre Sòques* i les *Nov Sòques* nom de sengles masos a Fontcoberta i a Penàguila; es pot estendre a la base d'un mur mineral: «d'aquell corral ja no queden més que unes *sòques* de pare», «beurem d'un sumadoret que ix a la *sòca* d'una penya» Creuillat (1963)

En accs. més figurades «sa *sòca*, ho deim de la casa d'on vénen els pagesos d'una família» St. Llorenç (Eiv.); d'on fraseologia: «poca *soca*: (ser) superficial», *Canyissas*, 132; *fer-se u el soca* «fer com qui no s'entera d'una cosa», EnrValor (1150). Un roda-soques degué ser originàriament l'home que es plau a rodar pels